

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa
6.Kbf.18/2018/7.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2018. június 13. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette miatt ... vádlott ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2018. január 17. napján kihirdetett 43.Kb.45/2017/3. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottal szemben alkalmazott katonai büntetést 1 (egy) évre az alezredesi rendfokozatba visszavetésre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2018. január 17. napján kihirdetett 43.Kb.45/2017/3. számú ítéletével ... vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 305.§ c) pontjába ütköző hivatali visszaélés büntetében, ezért öt 300 napi tétel, napi tételenként 2.000,- Ft pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Kötelezte a vádlottat 53. 819,- Ft bünyügyi költség megfizetésére.

A tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész az elsőfokú ítéletet tudomásul vette. A vádlott és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A vádlott védője utóbb csatolta fellebbezésének írásbeli indokolását. A fellebbezés irányát kiegészítve elsődlegesen a vádlott bűncselekmény hiányában, illetve bűncselekmény bizonyíthatóságának hiányában történő felmentését indítványozta. Másodlagos indítványa az ítélet megalapozatlansága miatt annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú katonai tanács új eljárás lefolytatására történő utasítására irányult. Indokolása szerint az elsőfokú ítélet a Be.351.§ (2) bekezdés a) c) és d) pontjai alapján megalapozatlan, mert a tényállás nincs felderítve, a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, és az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Hivatkozása szerint a hivatali visszaélés büntette csak egyenes szándékkal követhető el, és az elkövető célzatának jogtalan hátrány okozására kell irányulnia, ami jelen esetben nem valósult meg. Kifogásolta, hogy a személyi bizonyítás során az eljáró bíróság kísérletet sem tett annak ellenőrzésére, hogy a vádlott által jogszerűnek tartott intézkedés megfelel-e a büntetés-végrehajtás írott és íratlan szabályainak. Álláspontja szerint a fogvatartotti kérelem elbírálására nyitva álló határidő került túllépésre, azonban e késedelem nem alkalmas bűncselekmény megállapítására. Jogi álláspontja szerint legfeljebb egy fegyelemsértésnek minősülő határidő- mulasztás történt R.Z. munkába állításával összefüggésben. Kifogásolta, hogy

nem tisztázta az eljáró bíróság azt sem, hogy R.Z. díjazás nélküli vagy térítésért végezhető költségvetési munkát végzett-e. Ez utóbbi alátámasztására hivatkozott L.J.L. fogvatartott munkaköri leírására, amely szerint nevezett raktár - betanított munkás munkakörben térítés ellenében végezte tevékenységét. Érvelése szerint a formaruha nyilvánvaló hiánya, valamint R.Z. által végzett raktári kisegítő munka végeztetése jogsértő volt, így a vádlott joggal tette szóvá R. Z. foglalkoztatását. Nem értett egyet azzal, hogy a vádlott kijelentése parancs lett volna. Megjegyezte, hogy a bv. nyilvántartásában valótlannal jegyezték be, hogy R.Z. takarítást végzett. Rámutatott arra is, hogy miután a nyomozó hatóság által a tanúk vallomásáról felvett jegyzőkönyvek nem tartalmazzák az ügyész részéről feltett kérdéseket, ezért a tanúvallomások bizonyítékként nem értékelhetők. Álláspontja szerint tehát a vádlott magatartása nem valósított meg bűncselekményt, legfeljebb, csak fegyelemsértés állapítható meg. Ha a vádlott cselekménye tényállásszerű annak, pedig nincs társadalomra veszélyessége. Érvelt azzal is, hogy Rózsa Zoltán munkába állítására 2016 szeptemberében sor került. Kifogásolta, hogy nem került sor a tényállás felderítésére a tekintetben sem, hogy R.Z. munkába állításának volt-e biztonsági kockázata. Amennyiben a fogvatartottat hátrány érte, és az munkabér kiesés volt, annak mekkora volt a mértéke. Sérelmezte, hogy nem tisztázta az elsőfokú bíróság azt sem, hogy milyen jogi szabályozás vonatkozik az elítéltek, illetve előzetes letartóztatottak munkáltatására. Mindezek alapján elsődlegesen védence felmentésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.466/2017/4. számú átiratában a vádlotti és a védői felmentés érdekében bejelentett fellebbezést megalapozatlannak tartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárásban ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékokat széles körben vizsgálta, azokat egyenként és összességükben értékelve állapította meg a tényállást, amely felülbírálatra alkalmas. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, a kifejtett indokolása nem ellentétes a logika szabályaival. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott elkövetéskori tudattartalmára, azon keresztül szándékára, valamint törvényesen minősítette annak vád tárgyává tett hivatali bűncselekményét. A megállapított ítéleti tényállást támadó, a vádlott felmentését célzó vádlotti és védői fellebbezés a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet. Hangsúlyozta, hogy a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés méltányos, azonban tévedett az elsőfokú katonai tanács, amikor a vádlottat lefokozás katonai büntetéssel is sújtotta. Álláspontja szerint a büntetési célok eléréséhez rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetés kiszabása indokolt. Ezért indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet változtassa meg és a vádlottal szemben alkalmazott lefokozás katonai büntetés helyett rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetést szabjon ki. Egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A fellebbviteli nyilvános ülésen a védő perbeszédében előre bocsátotta, hogy véleménye szerint az ügy a parancsnoki tekintély lejáratajáról szól. Fellebbezése írásbeli indokolásában írtakat fenntartva hangsúlyozta, hogy a vádlott munkaköri leírása szerint egyszemélyi parancsnoka az intézetnek, ezért nem állapítható meg, hogy egyszemélyi vezetőként hivatali helyzetével visszaélt volna. Utalt arra is, hogy a célzat sem állapítható meg, jogtalan hátrányt R.Z. nem szenvedett el. Ha volt kötelességzegés a vádlott részéről, akkor az fegyelemsértésként bírálendő el. Hangsúlyozta, hogy a vádlott gondolkodásának lényege az volt, hogy az intézet más munkahelyen foglalkoztassa R.Z. fogvatartottat, minden más csupán belemagyarázás, téves értelmezés. Hivatkozott arra is, hogy a tiltás ellenére három alkalommal is volt takarításon R.Z., nyilván raktári kisegítő munkát végzett, de mivel azt csak díjazás ellenében végezhetné volna, ezért került bele a bv. nyilvántartásába a valótlannal bejegyzés. Megismételte azon jogi álláspontját, hogy a nyomozás során a tanúk vallomásáról felvett jegyzőkönyvek alakszerűsége nem megfelelő, hiszen nem állapítható meg belőlük, hogy a tanúkat befolyásolták, irányították-e a hozzájuk intézett kérdésekkel, ezért nem használhatók fel

bizonyítékként. Hangsúlyozta azt is, hogy a vádlott magatartásával egy jogsértő helyzetet szüntetett meg, intézkedése nem volt veszélyes a társadalomra. A vádlott kifogástalan szolgálati előéletére hivatkozva pedig kifejtette, hogy vele szemben eltúlzott a pénzbüntetés és lefokozás büntetés alkalmazása. Ezért elsődlegesen a vádlott felmentésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, harmadlagosan pedig a büntetés enyhítésére, a lefokozás mellőzésére tett indítványt.

A vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védője által előadottakhoz, kérte felmentését.

A vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző eljárást a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Felülbírálata során vizsgálta az eljárási szabályok betartását, és a védői kifogást, amely a jegyzőkönyvek felhasználhatóságával volt kapcsolatos. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Be.166.§-a szabályozza a jegyzőkönyv alaki, tartalmi kellékeit. Ennek lényege szerint a jegyzőkönyv érdemi része tartalmazza a nyomozási cselekmény leírását úgy, hogy az eljárási szabályok megtartása ellenőrizhető legyen. Rögzíteni kell a törvényes figyelmeztetéseket, az arra adott válaszokat, a kihallgatott személy vallomását, az elhangzott indítványokat és észrevételeket. Azonban nem kell rögzíteni a nyomozó hatóság tagja által feltett kérdéseket, ezért nem alapos a védői azt hiányoló kifogása, nem történt jogszabálysértés nyomozati szakban a vallomások jegyzőkönyvezésekor. A büntetőeljárási törvény rendelkezése szerint a tanú kihallgatására vonatkozóan (Be.181.§ (1) bekezdése - amely visszautal a Be.180.§ (1) bekezdésében tilalmazott, továbbá olyan kérdésre, amely a feleletre útmutatást tartalmaz) nem tehető fel a választ, illetőleg nem bizonyított tény állítását magában foglaló, a törvénnyel össze nem egyeztethető, ígéretet tartalmazó kérdés. A kérdések feltevését előíró rendelkezés hiányában a tilalmazott, a válaszra utaló, azt magában foglaló kérdésekre magukból a válaszokból, a jegyzőkönyvek tartalmából vonható le következtetés. A kifogásolt tanúvallomásokból ilyen következtetés azonban nem vonható le. Ezért azok bizonyítékként történő értékelése törvényes volt. Az elsőfokú bíróság eljárása egyebekben is perrendszerű volt, nem állapítható meg eljárási szabálysértés. Megjegyzi a fellebbviteli bíróság azt is, hogy nem talált olyan kifogásolható tartalmú tárgyalási jegyzőkönyvet sem, amely az elsőfokú katonai tanács elfogultságát igazolná.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő és a tényállást megállapító tevékenységével összefüggésben rögzíthető, hogy a tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a releváns bizonyítékokat megvizsgálta. Kihallgatta a vádlottat, széleskörű tanúbizonyítást vett fel, ismertette a releváns okirati bizonyítékokat, köztük a Befogadási és Fogvatartási Bizottság jegyzőkönyveit, a fogvatartotti listákat, a munkaerő igénylő lapokat, a munkáltatási engedélyt és orvosi véleményeket, egyéb bv. nyilvántartási adatokat.

A vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, érdemi védekezést terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság ellenőrizte a vádlott védekezését, és nem tévedett, amikor a vádlott védekezésével szemben marasztaló történeti tényállást állapított meg. Ítéletében megindokolta, hogy a vádlott vallomásával szemben miért - elsődlegesen - K.L., F.B., C.Zs., J.B., B.A., P.R., Gy.H. tanúk vallomását fogadta el, utalva az azokat alátámasztó általa ismertetett okirati bizonyítékokra (ambuláns napló adataira, az orvosi igazolásra, emailra). Az elsőfokú katonai tanács zárt logikai lánc mentén jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott jogellenes parancsával késleltette R.Z. munkába állítását azért, hogy a fogvatartottat jogtalanul hátrányos helyzetbe hozza.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a logika szabályai szerint értékelte a bizonyítékokat és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Alapos bizonyítéértékelő tevékenységéről ítélete 4. oldalától 14. oldal első bekezdéséig adott számot. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács ítéletének 2. és 3. oldalán rögzített tényállása megalapozott.

A védő hatályon kívül helyezésre, illetve a vádlott és a védő felmentésre irányuló fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az általa okszerűen mérlegelt bizonyítékok alapján megalapozott tényállást állapított meg. A Be. 351.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A másodfokú eljárásban a vádlott és védője új bizonyítékokra, illetve új tényre nem hivatkoztak, továbbá nem merült fel olyan körülmény, amely miatt a másodfokú bíróság további bizonyítási eljárás lefolytatását tartotta volna szükségesnek. A Be. 351.§ (1) és 352.§ (3) bekezdésében meghatározott, a bizonyítékok felülmérlegelését támadó rendelkezések alapján a másodfokú bíróság irányadónak tekintette az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást. Ezért a vádlottnak és a védőnek a bizonyítékok újraértékelése útján eltérő tényállás megállapítására és ezen keresztül a vádlott felmentésére, valamint megalapozatlanság okán a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezése eredményre nem vezethettek.

Nem értett egyet a fellebbviteli bíróság azzal a védői érveléssel sem, hogy az elsőfokú bíróság ne vizsgálta volna meg a vádlott magatartásának a fogvatartottak befogadására, munkáltatására vonatkozó törvényi, illetve országos és helyi intézetparancsnoki rendelkezéseknek való megfelelését. Az elsőfokú bíróság vizsgálta az alapul vett jogszabályi környezetet és a késedelmes ügyintézési határidőnek, a raktári kisegítő munkának, az utasítás tartalmának, a hátrány mibenlétének vizsgálatára ítélete indokolásában (9. oldal utolsó bekezdésétől a 12. oldal 2. bekezdéséig) utalt is, a fellebbviteli bíróság az elsőfokú katonai tanács álláspontjával maradéktalanul egyetértett.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács az általa megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és helyesen minősítette cselekményét is.

Az irányadónak tekintett tényállás szerint a vádlott intézetparancsnokként hivatali helyzetével visszaélt, amikor jogellenes parancsával R.Z. munkába állását késleltette és ezzel a munkalehetőséggel együtt a fogvatartott a hozzátartozó keresettől és szabadságtól is elesett.

A Btk.305.§ c) pontja értelmében hivatali visszaélés büntetett követi el az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen hivatali helyzetével egyébként visszaél. Ez utóbbi alatt a hivatalos minőséghez kapcsolódó jogosítványok tudatosan, a társadalmi rendeltetésükkel ellentétesen, szabályellenesen, alakilag törvényesnek tűnő eljárás keretében történő gyakorlása értendő. A vádlott intézetvezetői jogkörében eljárva sértettségéből fakadóan rendelkezett R.Z. fogvatartott munkáltatásának megakasztására, amely magatartásával nem a társadalmi rendeltetésének megfelelően, hanem azzal ellentétesen, jogtárgy sértő módon gyakorolta beosztásához és hivatalos személyi minőségéhez kapcsolódó parancsnoki tevékenységét.

Magatartásával megvalósította a terhére rótt hivatali bűncselekmény törvényi tényállási elemeit. Megjegyzi a fellebbviteli bíróság, hogy a hivatali visszaélés büntette nem eredménybűncselekmény, megállapíthatósága szempontjából irreleváns a vádirat által hivatkozott munkabér- és szabadságkiesés pontos mértéke, nem szükséges, hogy a célzott hátrány be is következzen.

A másodfokú bíróság az enyhítésre irányuló védői és ügyészi fellebbezést megalapozottnak találta.

A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács helyesen értékelte a bűnösségi körülményeket, nem tévedett, amikor lehetőséget látott a vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabására a Btk.33.§ (4) bekezdésének felhívásával, és helyesen állapította meg mind a napi tételek számát, mind pedig az egy napi tételnek megfelelő összeget. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottat katonai büntetésül lefokozással is sújtotta. A vádlott eddigi hivatásos állományú szolgálatát előjárói megelégedésére teljesítette, az elmúlt 28 év alatt 12 alkalommal dicsérték és mindössze két alkalommal fenyítették, mind e közben rendfokozatban 5 alkalommal lépett soron kívül előre. Ugyanakkor a vádlott előjárói példamutatást mellőző, visszaélő magatartása az általa vezetett büntetés-végrehajtási intézet fogvatartotti munkáltatással érintett tagjai előtt, számos alacsonyabb és középszintű vezetői beosztást ellátó tiszt beosztottja előtt ismertté vált, ezért magatartása sértette a vádlott által viselt és soron kívül elért ezredesi rendfokozat tekintélyét. Az egyéni visszatartás keretében számba vehető katonai nevelő hatás maradéktalan elérése érdekében a vádlottal szemben a rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetés alkalmazása indokolt. Az előzőekre figyelemmel a másodfokú katonai tanács az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a vádlottal szemben alkalmazott katonai büntetést egy évre az alezredesi rendfokozatba visszavetésre enyhítette.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat a másodfokú katonai tanács - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be.372.§ (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2018. június 13.

. Török Zsolt hb. Ezredes sk.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Éva hb. alezredes sk. Dr. Belovai Henriette hb. százados sk.
előadóbíró bíró

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete a rendelkező részében írt változtatással jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2018. június 13.

Dr. Török Zsolt hb.ezredes sk.
a tanács elnöke

a kiadmány hiteléül: